
Kat Mydlář

Jaroslava Černá

KONEC BŘEZNA ROKU 1586

„Dopis od otce!“ zajásal Jan, když se navečer vrátil na kolej. Těšil se na zprávy z domova, protože na studiích mu dny ubíhaly rychle, i když se nemohl dočkat složení poslední zkoušky a návratu do Chrudimi. Těšil se na další polibky od milované Dorotky, protože na ten, který mu dala před odjezdem, nikdy nezapomněl. Byl pro něho příslibem štěstí. Copak ne-naznačila, že doufá, že se dobře provdá? „Jsme si souzeni,“ ujistil se Jan, prudce se posadil ke stolu a netrpělivě roztrhl list. Slova o tom, že otec i sourozenci jsou v pořádku, ho uklidnila.

Jenže pak následovalo pár vět, pouhá zmínka o tom, že Matějova dcera Dorotka se zasnoubila se starým vdovcem Vaňurou, bohatým mlynářem. Svatba bude příští neděli a celá Chrudim nemluví o ničem jiném, než že se starý kocour zbláznil a mladá ženuška na svatbu velmi spěchá.

Jan se nemohl pohnout. Svět se zastavil a on ochrnul. Až po dlouhé chvíli zavrtěl hlavou. „To není pravda, otec se zmýlil,“ zašeptal trpce. Jistě se ne-jedná o Dorotku, vždyť jsme se políbili a ona mi řekla, že doufá, že se dobře provdá a myslela na mě, na nikoho jiného.

„To není pravda!“ vykřikl Jan a list od otce, aniž by ho dočetl, roztrhal na malé kousky a hodil do ohně v krbu.

O MĚSÍC POZDĚJI

„Jene, vzpamatuj se!“ vykřikl Adam, když se na něho přítel zahleděl nepřítomným pohledem. „Vždyť jsi nesložil zkoušku!“

Jan odlepil od země nepřítomný pohled, obrátil hlavu ke dveřím, ze kterých před chvílí vyšel.

„A není to poprvé, co se s tebou proboha děje?“ Ze zkušebny vyšel zachmuřený mistr Zalužanský. „Vždyť ty jsi byl náš nejlepší student a v posledních dnech, jako bys ztratil duši. Copak ti na dokončení studií přestalo záležet? Já jsem si s tebou dělal velké plány, chtěl jsem, abys zůstal v Praze, jenže ty ses změnil tak, že tě nepoznávám.“

„Nikdo ho nepoznává, mistře Zalužanský,“ pronesl Adam a ještě se snažil přítele zastat. „Snad je nemocný, jinak si jeho změnu a lhostejnost nedokážu vysvětlit.“

„Musíš se vzpamatovat,“ naléhal Zalužanský. „Dostaneš ještě šanci na podzim, ale co ostatní zkoušky, které tě čekají v příštích týdnech?“

„Na ničem nezáleží,“ zahučel Jan, na Adama ani na mistra Zalužanského už se nepodíval a šouravým krokem odcházel chodbou.

„Ty víš, Adame, co se mu stalo? Opravdu si myslíš, že je nemocný?“ Mistr nevěřičně kroutil hlavou a hleděl na mladíka, který najednou vypadal, jako by se mu v hlavě rozsvítilo.

„Já asi tuším...“ zamračil se Adam. „Janovi vypadl ze zdi hřebíček, na který pověsil celý svůj život. Myslím, že se zklamal v lásce a nedokáže se s tím vyrovnat.“

„Zklamání v lásce?“ Zalužanský se pousmál. „Takových lásek ještě potká, vždyť jeho život teprve začíná a nemůže pro jedno zklamání všechno zničit, zahodit své šance, talent pro medicínu. Snad se vzpamatuje.“

Jan se ale vzpamatovat nechtěl. Pomalým krokem se vracel na kolej, nevnímal svět kolem. Na to, že neudělal zkoušku, už zapomněl. Na ničem mu nezáleželo. Toužil pouze po jediném. Potřeboval se ujistit, že se otec zmýlil, že si Dorotku popletl s jinou ženou, protože nemohl uvěřit, že by se jeho milovaná mladá a krásná vyvolená mohla provdat za starého dědka. Proč by to dělala? Jan se chytil za hlavu, hlasitě se uchechtl a vůbec si neuvědomil, že se chová jako blázen a že si ho kolemjdoucí s obavami prohlížejí.

„Mladý pane, to je ale náhoda!“ zaznělo těsně před Janem a on málem vrazil do chrudimského povozníka. Nejprve se mu chtěl vyhnout, nechtěl s ním mluvit, ale pak ho napadlo, že ten starý lišák, který přivazuje chrudimským kramářům zboží z hlavního města, přece ví všechno.

„Pane Vaňku,“ přemohl svoji nechuť a povozníka pozdravil. „Vyjel jste do Prahy na nákupy? Jak se daří, co je doma nového?“

„Mladý pane, za chvíli se vracím se zbožím, neposadíme se na chvíli do krčmy? Musím se na cestu posilnit.“

To se Janovi nechtělo, potřeboval vědět jen jedno jediné, ale musel se přemoci.

„Co je nového?“ Vaněk sám sobě položil otázku a zatvářil se šibalsky, hned jak se posadili ke stolu, protože tušil, stejně jako polovina Chrudimi, proč mladý student medicíny chodil tak často ke svému strýci. „To víš, celé město nemluví o ničem jiném, než o nové paní mlynářce, co se starému Vaňurovi pověsila na krk i s outěžkem. A jak spěchala, panenka, móc spěchala,“ povozník se ušklíbl. „Musela předejít hanbě, jenže stejně posměchu neušla. Snad jen starého mlynáře oklamala, ale jinak nikoho.“ Povozník srkal horkou polévku a nevšiml si, jak Jan střídavě rudne a bledne, vzteky zatíná pěsti.

„Jste lhář!“ vykřikl nečekaně. „To nemůže být pravda! Tak krásná, nevinná a mladá Dorotka si přece nemohla vzít starce nad hrobem...“ Jan náhle vyskočil, chytil Vaňka za klopy hrubého kabátu. „Tak mluv! Řekni, že to není pravda!“ Málem ze staříka vytřásl duši.

„Mladý pane,“ zamračil se Vaněk. „Na mě se nezlobte a nechejte mě dojít. Vidím, že vás ta zpráva rozrušila, asi máte svoji sestřenicí hodně rád a takové manželství jí nepřejete. Ale věřte, že je to tak. A s tou nevinností si Dorota hodně zahrávala už při službě u panstva. Neví se, který z těch mladých hejsků ji svedl, nebo snad něco nasliboval a pak ji odehnal, ale ví se, že zoufalý otec jejím jménem rychle nabídl manželství starému mlynáři, který se na nic neptal.“

„Zneuctili ji a ještě provdali za starce!“ vykřikl Jan, vyskočil od stolu a znovu se už neposadil. Vyběhl z krčmy a utíkal k řece. Chtěl zemřít, chtěl se utopit, ukončit tu bolest v hrudi, skončit život, který ztratil smysl.

* * *

Jan hleděl na ubíhající vodu, dokud ho neroztřásla zima. A najednou se vzpamatoval. „Nedám na řeči,“ brblal si sám pro sebe, když se vracel na kolej. „Já sám se musím přesvědčit, jestli jsou všechny ty pomluvy pravdivé,“ ujišťoval se polohlasem, když na chodbě málem vrazil do Adama.

„Jene, zbláznil ses?“ zatřásl s ním přítel. „Chodíš jako zmámený, mluvíš sám pro sebe, přestals studovat! Je za tím ta tvoje prokletá láska, je to tak?“

„Je, Adame,“ přiznal Jan. „A jestli je pravda, co všechno jsem se dozvěděl, pak nechci žít. Musím domů, musím znát pravdu, jinak zešílím!“

„Ale co studia?“ staral se Adam. „Nejprve dokonči všechny zkoušky a pak můžeš domů, dáš věci do pořádku, všechno si vysvětlíte.“

Jan přikývl. „Máš pravdu,“ podíval se vděčně na přítele. „Pokusím se dokončit studia a pak...“ Vyhrkly mu slzy, obličej skryl do dlaní a rychle utíkal pryč.

„No, nevím,“ zapochyboval Adam za Janovými zády. „Vždyť jsi jako smyslů zbavený a mistři na univerzitě nebudou mít pro nešťastnou lásku pochopení.“

Neměli. Jan byl neustále duchem nepřítomný, na otázky u zkoušek odpovídal zmateně a špatně, vypadal, že mu na ničem nezáleží.

KONEC KVĚTNA

„Jene Mydláři,“ ctihodný mistr Tadeáš Hájek z Hájku se mračil a dlouze si hladil vousy na bradě. „Dnešní zkoušku jsi zase nesplnil. Jsem velmi zklamán. Musíš se vzpamatovat, protože jsi nadaný student, a já si nedokážu vysvětlit tvou náhlou změnu. Dostaneš šanci ještě příští rok. Odpočín si během prázdnin, studuj, zapomeň na všechno ostatní a soustřeď se pouze na lékařskou vědu.“

Jan hleděl na moudrého muže, císařova lékaře, jenž mu bylo všechno jedno. Nemohu zapomenout... pomyslel si.